

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านหลวง อำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี

ข้อมูลทั่วไป

ตำบลบ้านหลวง เป็น 1 ใน 4 ตำบลของอำเภอตอนพุด จังหวัดสระบุรี เป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีคลองธรรมชาติไหลผ่านทุกหมู่บ้าน หน้าฝนจะมีน้ำท่วมขังในพื้นที่ประมาณ 1-3 เมตร ทุกปี มีพื้นที่ทั้งหมด 13.28 ตารางกิโลเมตร เขตการปกครองของตำบลบ้านหลวงขึ้นอยู่กับเทศบาลตำบลตอนพุด ประกอบด้วย 7 หมู่บ้าน หมู่ที่ 1 - 4 ใช้ชื่อ "บ้านหลวง" ส่วน หมู่ที่ 5 - 7 ใช้ชื่อ "บ้านหนองมน" มีประชากรรวม 1,532 คน

ประกอบอาชีพการเกษตร ส่วนใหญ่ 80% ทำนา ปลูกพืชผักสวนครัว และพืช 15% รับจ้างในโรงงาน / รับจ้างทั่วไป และอีก 5 % รับราชการ โดยรวมแล้วมีรายได้เฉลี่ย 19,520 ต่อคนต่อปี ทางด้าน วัด และโรงเรียนชุมชนอยู่คู่กัน มี 2 แห่ง ในตำบล ได้แก่ โรงเรียนวัดช้าง และโรงเรียนวัดหนองมน และมีสถานีนอนมัย 2 แห่งด้วยเช่นกัน ด้านกลุ่ม องค์กรชุมชน มี กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต 4 กลุ่ม กองทุนหมู่บ้านและกลุ่มส่งเสริมอาชีพอย่างละ 7 กองทุน/กลุ่ม กลุ่มฌาปนกิจสงเคราะห์ 2 กลุ่ม และกองทุนสวัสดิการชุมชน

ฐานทรัพยากรธรรมชาติ

รูปแบบบูรณาการกองทุน

↳ ก่อตั้ง 5 พฤศจิกายน 2548

↳ สมาชิกเริ่มแรก 104 ราย

ปัจจุบัน 129 ราย

↳ เงินทุนเริ่มแรก 114,500 บาท

ปัจจุบัน 155,400 บาท

ความเป็นมาก่อนเกิดสวัสดิการ

บ้านหลวง ตำบลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ราบลุ่มมีลำคลองที่แยกมาจากแม่น้ำลพบุรีไหลผ่านยังคงความเป็นธรรมชาติของท้องทุ่งนาที่กว้างใหญ่ มีทิวไร่และไม้ผลที่ชาวบ้านปลูกไว้แซมกับบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ริมสองฝั่งคลอง มีนกนานาชนิดที่ส่งเสียงร้องอยู่บนต้นไม้กลางทุ่งนา มีเรือพายที่ชาวบ้านใช้ลงขายผักลอบหาปลายามที่น้ำหลาก ระดับน้ำจะสูงมากประมาณ 1 ถึง 4 เมตรในช่วง ฤดูฝน วิถีชีวิตของคนที่ทำกรเกษตรอยู่กับธรรมชาติในท้องทุ่งอย่างเรียบง่าย ไม่มีการแบ่งชนชั้นอยู่ร่วมกันอย่างพี่น้องเกือบทุกครัวเรือนเป็นญาติเกี่ยวดองกัน เป็นความผูกพันของคนชาวทำนาที่ชาวเมืองเขายกย่องว่า เป็นกระดูกสันหลังของชาติ

ชาวนา เป็นกลุ่มคนที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ กลุ่มคนที่ถูกมองว่าเป็นคนที่ไม่มีการศึกษาน้อย ไม่มีใครที่มีความจริงใจให้กับเรา ข้าราชการ พ่อค้า นายทุน นักการเมืองต่างแย่งชิงผลงานและผลประโยชน์จากพวกเรา เราไม่อาจแหงนหรือเงยหน้าขึ้นสบตากับพวกเขาได้ หนี้สินที่เกิดจากภัยธรรมชาติและ การส่งเสริมของหน่วยงานที่ต้องทำให้เสร็จเพื่อจะได้ของงบประมาณเพิ่มขึ้นในปีต่อไป โดยไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับชาวบ้าน เราไม่คิดน้อยใจและไม่คิดที่จะโทษใครเพราะว่าคนที่มา

ส่งเสริมเขาก็ต้องทำตามนโยบายทำตามหน้าที่หรือทำตามเจ้านายสั่งไม่สามารถที่จะทำนอกเหนือจากนั้นได้

เราจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อการลงทุน แต่ตอนนี้เราไม่สามารถที่จะไปกู้ยืมจากใครได้อีก เราได้แต่ส่งดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นด้วยความคับแค้นใจมานานนับสิบปี นั่นสินคือปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในชุมชน แต่ทุนที่ใช้ประกอบอาชีพเพื่อใช้หนี้ไม่มี หลายคนเริ่มรู้สึกและมองเห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจึงเกิดการรวมกันเพื่อแก้ไขปัญหา การรวมทุนในรูปแบบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นสิ่งแรกที่เรามองว่าน่าจะช่วยเราได้แก่นำจึงออกหาความรู้กับพื้นที่ต้นแบบต่าง ๆ ทั้งที่ประสบผลสำเร็จและที่ประสบปัญหา

วันที่ 8 มิถุนายน พ.ศ.2541 ในเวทีประชาคมหมู่บ้านหมู่ที่ 3 ตำบลบ้านหลวง แคนนำได้นำเสนอวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ ฯ การบริหารจัดการกลุ่มและระเบียบการที่ได้ขอมาจากพื้นที่ต้นแบบ จนได้รับความเห็นชอบจากประชาคม จึงได้จัดตั้งคณะกรรมการและมีสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งจำนวน 22 คนมีเงินทุนจำนวน 2,400 บาท เมื่อปลายปีพ.ศ.2543 เราได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม (sif) ก่อสร้างอาคารเพื่อใช้เป็นสำนักงานและเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ.2544 เราได้ระดมทุนเป็นเงิน 45,000บาท ก่อตั้งร้านค้าชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหาการเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ปัจจุบันร้านค้าชุมชนมีสมาชิก 76 คนมีมูลค่าสินค้าและเงินที่ใช้หมุนเวียน 120,000 บาท จากความไว้วางใจสู่ความร่วมมือเราบริหารงานจนได้รับรางวัลกลุ่มออมทรัพย์ดีเด่นของจังหวัดเมื่อปีพ.ศ.2545 ปัจจุบันมีเงินที่ให้สมาชิกกู้ยืม 420,000 บาท

วันที่ 24 ธันวาคม พ.ศ.2544 รัฐบาลได้ออเงินกองทุนหมู่บ้าน 1,000,000 บาท ให้กับหมู่บ้าน เรามีประสบการณ์จากการบริหารกลุ่มออมทรัพย์อยู่แล้ว จึงบริหารงานกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับ 3 เอ และได้รับเงินเพิ่มทุนจากรัฐบาลอีก 100,000 บาท นี่คือความเป็นธรรมชาติความเจ็บปวดและความภาคภูมิใจของเรา

การก่อเกิดของกองทุนสวัสดิการ

สิงหาคม พ.ศ.2545 คณะกรรมการเครือข่ายองค์กรชุมชนจังหวัดสระบุรี ได้เชิญ ครูชบ ยอดแก้ว มาให้ความรู้เรื่องการจัดสวัสดิการชุมชนโดยภาคประชาชน คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ ฯ และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้รับเชิญให้เข้าร่วมรับฟัง จึงได้นำแนวทางของ ครูชบ ยอดแก้ว มาปรับใช้ เมื่อเดือน กุมภาพันธ์ 2546 ในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของกองทุนหมู่บ้านคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ที่ได้รับรู้เรื่องการจัดสวัสดิการชุมชนจึงเสนอขอแก้ไขระเบียบการจัดสรรผลกำไรประจำปี ให้จัดสรรผลกำไรส่วนหนึ่งมาจัดตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ความเห็นชอบ

มกราคม 2547 หลังปิดบัญชีกองทุนหมู่บ้านคณะกรรมการได้จัดสรรผลกำไรกองทุนหมู่บ้าน มาจัดตั้งเป็น “กองทุนสวัสดิการ”ของหมู่บ้านจำนวน 20,000 บาท และจัดตั้ง

คณะกรรมการขึ้นเพื่อจัดทำระเบียบและแนวทางการให้ความช่วยเหลือสวัสดิการแก่สมาชิก เดือนเมษายน 2547 คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ ฯ ได้จัดสรรผลกำไรมาสมทบกองทุนสวัสดิการของหมู่บ้านอีก 5,000 บาท และได้รับจัดสรรผลกำไรจากร้านค้าชุมชนมาสมทบกองทุนอีก 2,400 บาท

พฤศจิกายน 2547 ได้ประชาสัมพันธุ์ให้คณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านอำเภอ ดอนพุดทราบแนวทางการช่วยเหลือสมาชิกโดยใช้สวัสดิการเป็นเครื่องมือและได้จัดตั้ง คณะกรรมการระดับตำบลของเครือข่ายตำบลบ้านหลวงขึ้น

พฤศจิกายน 2548 หลังจากทราบว่าสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนได้จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน จึงได้เรียนเชิญเจ้าหน้าที่ของสถาบัน ฯ และผู้ที่บริหารงาน กองทุนสวัสดิการชุมชนที่ได้รับการอุดหนุนงบประมาณแล้วมาให้ความรู้เรื่องการจัดสวัสดิการ และการขอรับงบประมาณเพื่อจัดสวัสดิการชุมชน วันที่ 28 พฤศจิกายน 2548 คณะกรรมการ กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านหลวงได้ประชุมจัดทำโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุนจาก สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ได้รับงบประมาณอุดหนุนเพื่อประชาสัมพันธุ์และขยายสมาชิก จำนวน 100,000 บาท

โครงสร้างการทำงาน

โครงสร้างการบริหารจัดการแบบกลุ่มองค์กร มีประธาน 1 คน รองประธาน 2 คน เลขานุการ 1 คน ผู้ช่วยเลขานุการ 1 คน เภรัญญิก 1 คน ผู้ช่วยเรรัญญิก 1 คน ประชาสัมพันธ์ 1 คน ปฏิคม 1 คน และกรรมการอีก 5 คน ที่ปรึกษา 7 คนรวม 21 คน มีระเบียบ กฎ กติกา การบริหารงานกลุ่ม ฯ ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ และสมาชิกใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงานกลุ่ม ฯ 1 ฉบับ

การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ปัจจุบันมีสมาชิกกองทุนสวัสดิการจำนวน 129 ราย มีเงินกองทุน 155,400 บาท มีการจัดสวัสดิการ ซึ่งในปี 2549 (1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม 2549) มีผู้ได้รับประโยชน์แล้ว ดังนี้

สวัสดิการคลอดบุตร สมาชิกที่คลอดบุตร รับขวัญเด็กเกิดใหม่ 500 บาท ค่ารักษาพยาบาลแม่คินละ 100 บาทไม่เกิน 5 คิน/ครั้ง มีสมาชิกได้รับสวัสดิการไปแล้ว 3 ราย เป็นการรับขวัญเด็กเกิดใหม่ 1,500 บาท และรักษาพยาบาลแม่อีก 1,100 บาท

สวัสดิการรักษาพยาบาล สมาชิกที่ป่วยนอนโรงพยาบาล ได้รับค่าเยี่ยมไข้ครั้งละ 500 บาท ไม่เกิน 2 ครั้ง/ปี

สวัสดิการผู้สูงอายุ สมาชิกที่มีอายุครบ 60 ปีขึ้นไป ที่ส่งเงินสมทบครบ 5 ปี จะได้รับบำนาญเดือนละ 100 บาท เมื่อครบ 10 ปี ได้ 200 บาท เมื่อครบ 15 ปีได้ 300 บาท เมื่อครบ 20 ปี ได้ 400 บาท และเมื่อครบ 25 ปีขึ้นไปมีอายุครบ 60 ปี 500 บาท

สวัสดิการผู้เสียชีวิต สมาชิกที่เสียชีวิตภายใน 180 วันจะได้รับเงินที่สมทบคืน พวงหรีด 1 พวง พระสวด 1 จบ สมาชิกที่เสียชีวิตระหว่าง 181 ถึง 365 วันได้รับค่าปรังศพ 5,000 บาท เมื่อสมทบเงินครบ 2 ปี เสียชีวิตจะได้ค่าปรังศพ 5,500 บาท และเพิ่มขึ้นปีละ 500 บาท ไปจนถึงเพดาน เมื่อสมทบครบ 20 ปีขึ้นไป เสียชีวิตจะได้ค่าปรังศพ 20,000 บาท

สวัสดิการการศึกษา สมาชิกที่มีบุตรสามารถยืมเงิน เพื่อการศึกษาบุตรได้ครั้งละไม่เกิน 3,000 บาท (ต้องจ่ายคืนภายใน 60 วัน)

สวัสดิการส่งเสริมอาชีพ สมาชิกสามารถกู้เงินไปประกอบอาชีพได้รายละไม่เกิน 5,000 บาท ต้องส่งคืนพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท/เดือนภายใน 1 ปี กองทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปแล้ว 6 ราย รวมเป็นเงิน 49,000 บาท

สวัสดิการส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีและการทำความดี ให้ยืมเงินไม่เกินรายละ 3,000 บาทให้รางวัลผู้ทำความดีตามที่คณะกรรมการพิจารณาไม่เกินรายละ 500 บาท

สวัสดิการผู้ด้อยโอกาสและผู้ยากไร้ ยังไม่มีการจัดสวัสดิการนี้เกิดขึ้น

การประสานเชื่อมโยงภาคีท้องถิ่น

เทศบาล ให้ใช้สถานที่ในการประชุม/การอบรมต่าง ๆ และจัดทำแผนอุดหนุนงบประมาณ 5 ปี **ทางฝ่ายปกครองอำเภอ** ให้ใช้สถานที่ในการประชุม/การอบรมต่าง ๆ จัดทำเอกสาร/ประสานการทำงานงาน/สนับสนุนด้านข้อมูล **พัฒนาชุมชน** สนับสนุนข้อมูล กลุ่มองค์กร/ประสานงาน และ **พมจ.** สนับสนุนข้อมูล/จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ปัญหาและการแก้ไข/ สิ่งที่ได้เรียนรู้

กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลบ้านหลวง มีปัญหาติดขัดในเรื่อง การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจแนวคิดกองทุนสวัสดิการชุมชน สมาชิกขาดแรงจูงใจ ขาดความเข้าใจในหน้าที่และผลประโยชน์ที่จะได้จากการเป็นสมาชิก ดังนั้นการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ จึงได้ จัดประชุมประชาคมสร้างความเข้าใจทุกหมู่บ้าน ทำให้สมาชิกเข้าใจการจัดสวัสดิการมากขึ้น และเข้ามาสมัครเป็นสมาชิกกันเพิ่มขึ้น

สิ่งที่ได้เรียนรู้/ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

- คณะกรรมการประชุมแลกเปลี่ยนและสรุปผลติดตามการทำงานทุกเดือน
- การกำหนดแผนหรือยุทธศาสตร์ในการทำงานอย่างชัดเจน มีตัวชี้วัดสามารถประเมินผลการทำงานได้
- การบูรณาการแหล่งเงินทุนในพื้นที่ การจัดสรรผลกำไรมาสมทบกองทุน ฯ

-การหนุนเสริมจากภาครัฐและความร่วมมือจากชุมชน เช่น พอช./พมจ./พช./เกษตร/
แกนนำท้องที่และท้องถิ่น

สิ่งที่จะดำเนินการต่อไป

- 1.ขยายฐานสมาชิกประสานความร่วมมือกับภาคีให้เกิดสวัสดิการอย่างครอบคลุมทั่วถึง
ทุกหมู่บ้าน/ทุกครอบครัว/ทุกคน
- 2.จัดสวัสดิการที่จำเป็นในชีวิตประจำวันให้หลากหลาย
- 3.จัดกิจกรรม/ประสานภาคี/จัดหาเงินกองทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้เพียงพออย่างยั่งยืน
- 4.ส่งเสริมกิจกรรมและการเรียนรู้ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้ประสานงาน สุรัตน์ จำเนียรธรรม 55 หมู่บ้านหลวง อ. ดอนพุด จ.สระบุรี